

3

Modulaire richtlijnen

3.1: Vlooien

Vlooien (vooral *Ctenocephalides felis* en *C. canis*) zijn bloedzuigende insecten. Alleen de volwassen stadia worden aangetroffen op hond en kat, kleine zoogdieren, wilde zoogdieren en de mens.

Vlooien zijn veelvoorkomende parasieten en kunnen optreden als vector van een aantal pathogenen en zoönotische infecties, zoals *Dipylidium caninum*, *Bartonella* spp. en *Acanthocheilonema reconditum*¹.

Verspreiding

Vlooien komen veelvuldig voor in heel Europa, met uitzondering van Noord-Scandinavië.

Levenscyclus

De reproductie van *Ctenocephalides* soorten neemt buitenshuis toe tijdens warme seizoenen en binnenshuis bij optimale temperatuur en luchtvochtigheid. De eiproductie begint binnen 24 tot 48 uur na de eerste bloedmaaltijd, die binnen enkele minuten na het vinden van een gastheer start. De eiproductie bedraagt tot 50 eitjes per dag die van de gastheer afvallen in de omgeving waar ze binnen 1 tot 10 dagen uitkomen, afhankelijk van de temperatuur en luchtvochtigheid.

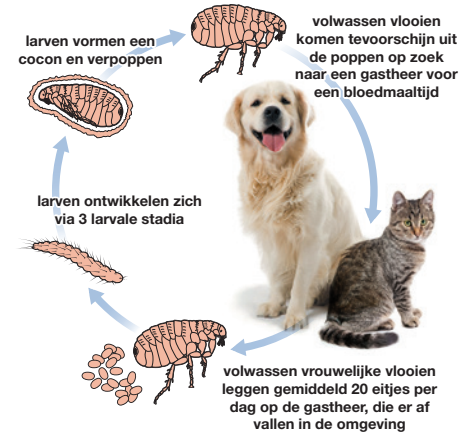
Larven voeden zich met debris als huidschilfers en vlooienfeces uit de omgeving en verstoppen zich op donkere plaatsen (kieren, naden en diep in het tapijt). Ze hebben vocht nodig om zich te kunnen ontwikkelen.

Daarna verpopt de larve zich tot een cocon, die plakkerig is en bedekt wordt met debris uit de omgeving. Cocons worden gevonden in aarde, vloerkleden, onder meubilair en op ligplaatsen van het dier.

Nadat de pop zich volledig heeft ontwikkeld tot volwassen vlo, zal deze onmiddellijk of na zes maanden of langer (bij afwezigheid van de juiste stimuli zoals CO₂, druk en temperatuurstijging) ontpoppen. De bruinachtige, 2-6 mm lange, lateraal afgeplatte volwassen vlo zoekt actief naar een gastheer en heeft dagelijks een bloedmaaltijd nodig om te overleven en blijft meestal op dezelfde gastheer gedurende de rest van zijn leven, maar kunnen ook van gastheer wisselen en tot 160 dagen overleven.

Klinische verschijnselen

Een vlooieninfectie bij hond of kat vertoont een grote variatie en wordt sterk beïnvloed door het poetsgedrag van het dier.

Vlooiënallergie dermatitis²

¹ Raadpleeg ESCCAP Richtlijn 5: Bestrijding van door vectoren overgedragen aandoeningen bij hond en kat.

² Foto Dermatologiepoli, Medisch Centrum voor Dieren, Amsterdam.

De frequentie en duur van blootstelling aan infestaties, de aanwezigheid van secundaire infecties of andere bijkomende huidaanvoeningen en de mate van overgevoeligheid zijn belangrijke factoren.

Allergische dieren kunnen een afweerreactie ontwikkelen tegen vlooienspeeksel en vlooiënallergie dermatitis (VAD) ontwikkelen. Allergische dieren kunnen pruritus, alopecia, afgebroken haren, papels en erythemateuze maculae met korsten vertonen. Het karakteristieke beeld bestaat uit een vochtige dermatitis in het dorsolumbale en staartgebied. De laesies kunnen zich uitbreiden tot de dijen en het abdomen.

Diagnose

Afhankelijk van de haarlengte en volume van de vacht, kunnen kleine aantallen vlooiën onopgemerkt blijven. Regelmatig kammen en controleren van het dier is de beste methode om de aanwezigheid en hoeveelheid vlooiën en vlooiënfeces vast te stellen. Vlooiënbeten veroorzaken roodkleurige verhevenheden op de huid en krabben, likken en bijten kan leiden tot haarverlies.

De beste detectiemethode is het uitkammen van de vacht op een vochtige tissue. Dan kunnen volwassen vlooiën en vlooiënfeces worden aangetoond, de laatste als zwarte korreltjes omringd door een rode ring van onverteerd bloed. Dit kan bijdragen aan het stellen van de diagnose VAD, één van de meest voorkomende huidaanvoeningen met intensieve jeuk en roodheid van de huid van de gastheer. VAD kan worden vastgesteld met een intradermale huidtest.

Modulaire Richtlijnen 03 Derde Druk is aangepast van de originele ESCCAP Richtlijn 03, Zevende Druk – Januari 2022. © ESCCAP 2009–2023. Alle rechten voorbehouden.
ISBN 978-1-913757-51-9

De ESCCAP richtlijnen zijn mogelijk gemaakt door sponsoring van ALLE belangrijke, toonaangevende farmaceutische bedrijven, zonder dat deze de inhoud van de richtlijnen beïnvloeden.

Behandeling

Huisdieren met een bestaande infestatie met volwassen vlooiën kunnen behandeld worden met moderne, effectieve en langwerkende producten². Afhankelijk van de ernst van de infectie en het middel dat ingezet wordt, moet de behandeling meerdere malen herhaald worden tot het probleem onder controle is. Daarnaast mag niet vergeten worden om ook de andere dieren in huis te behandelen. Het behandelen van de omgeving is raadzaam voor een snelle bestrijding. Het regelmatig gebruiken van vlooiëndodende middelen op het dier zal ook progressief bijdragen aan een reductie van onvolwassen stadia in de omgeving.

Zowel producten geregistreerd voor gebruik op het dier, als voor toepassing in de omgeving kunnen componenten bevatten met een adulticide en/of insecten groeiremmend (IGR) effect. Andere maatregelen zoals stofzuigen van vloerkleden en het wassen van de rustplaats en dekens van het dier, dragen ook bij aan vermindering van de vlooiënstadia in de omgeving.

² Raadpleeg www.esccap.eu voor de producttabellen per land of gebied.

³ Raadpleeg voor aanvullende informatie: ESCCAP Richtlijn 3: Bestrijding van ectoparasieten bij hond en kat.

Preventie en Bestrijding

Een effectieve vlooiënbestrijding vraagt om een specifiek preventieprotocol, opgesteld en besproken door eigenaar en dierenarts. Dit protocol hangt af van de leefomstandigheden van het dier, zoals het aantal dieren in het huishouden, vrije toegang tot plaatsen waar infestatie en onvolwassen vlooiënstadia aanwezig zijn en of het dier een vlooiënallergie heeft. Een goede vlooiënbestrijding vraagt continue aandacht en therapietrouw van de eigenaar³.